Bezpieczeństwo danych i elementy kryptografii - opis przedmiotu

Informacje ogólne

Nazwa przedmiotu	Bezpieczeństwo danych i elementy kryptografii
Kod przedmiotu	11.3-WI-INFP-BDEK
Wydział	Wydział Informatyki, Elektrotechniki i Automatyki
Kierunek	Informatyka
Profil	ogólnoakademicki
Rodzaj studiów	pierwszego stopnia z tyt. inżyniera
Semestr rozpoczęcia	semestr zimowy 2022/2023

Informacje o przedmiocie

Semestr	5
Liczba punktów ECTS do zdobycia	5
Typ przedmiotu	obowiązkowy
Język nauczania	polski
Sylabus opracował	• dr hab. inż. Remigiusz Wiśniewski, prof. UZ

Formy zajęć

Forma zajęć	Liczba godzin w semestrze (stacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (stacjonarne)	Liczba godzin w semestrze (niestacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (niestacjonarne)	Forma zaliczenia
Projekt	15	1	9	0,6	Zaliczenie na ocenę
Laboratorium	30	2	18	1,2	Zaliczenie na ocenę
Wykład	15	1	9	0,6	Zaliczenie na ocenę

Cel przedmiotu

- Zapoznanie studentów z podstawowymi metodami zabezpieczeń w systemach informatycznych.
- Ukształtowanie wśród studentów zrozumienia konieczności stosowania zabezpieczeń w systemach informatycznych.

Wymagania wstępne

Zakres tematyczny

Wprowadzenie: Podstawowe mechanizmy szyfrowania danych, bezpieczeństwo systemów danych w informatyce, zastosowanie kryptografii w życiu codziennym (podpis elektroniczny, szyfrowanie haseł w informatyce, zabezpieczenia kart elektronicznych, itd.).

Historia kryptografii: Wpływ kryptologii na bieg wydarzeń historycznych. Podstawowe algorytmy historyczne (m.in. szyfry: Cezara, Vigenere, Vernama, Playfair, ADFGVX) w kontekście współczesnych mechanizmów ochrony danych. Sposoby implementacji algorytmów historycznych
z wykorzystaniem języków programowania oraz mikrosystemów cyfrowych. Kryptoanaliza algorytmów historycznych (analiza statystyczna, entropia, cykliczność, metody wykorzystujące podstawienie n-gramów, itd.).

Algorytmy szyfrowania symetrycznego: Ogólna charakterystyka, zastosowanie, sposób realizacji
z wykorzystaniem języków programowania, implementacja z wykorzystaniem mikrosystemów cyfrowych. Porównanie realizacji programowej oraz sprzętowej (implementacja, funkcjonalność, szybkość działania, bezpieczeństwo). Algorytmy szyfrowania blokowego (AES, DES) oraz strumieniowego (RC4). Zalety, wady algorytmów symetrycznych.

Algorytmy szyfrowania asymetrycznego: Główne założenia kryptografii asymetrycznej, koncepcja klucza publicznego, podstawowe algorytmy (RSA, algorytm El-Gamala). Zalety i wady algorytmów asymetrycznych.

Funkcje skrótu (MD5, SHA-1, SHA-3). Ogólna charakterystyka, zastosowanie (hasła, podpis cyfrowy/elektroniczny, waluty Internetowe). Zalety i słabości funkcji skrótu. Implementacja programowa i sprzętowa wybranych algorytmów funkcji skrótu.

Podpis elektroniczny: Ogólna charakterystyka, zastosowanie, podstawowe własności oraz mechanizmy. Podpis tradycyjny a podpis elektroniczny - podobieństwa, różnice, porównanie pod kątem bezpieczeństwa i wiarygodności.

Opcjonalnie: Wprowadzenie i omówienie podstawowych założeń kryptoanalizy programów i aplikacji. Zastosowanie mechanizmu debugowania (ang. debugging) programów komputerowych w kryptoanalizie.

Bezpieczeństwo serwisów Internetowych, analiza najpopularniejszych ataków (m.in. *SQL-Injection*, *Cross-site Scripting*). Zabezpieczenia serwisów Internetowych na poziomie bazy, aplikacji, serwera.

Kryptografia praktyczna: Podstawowe metody ochrony kont Internetowych (np. kont pocztowych, bankowych, czy profili w serwisach społecznościowych). Praktyczne sposoby doboru haseł. Metody ochrony przed wirusami komputerowymi. Podstawy zabezpieczeń urządzeń mobilnych. Przydatne narzędzia wspomagające ochronę danych w życiu codziennym (m.in. kopie bezpieczeństwa, zapory sieciowe, archiwizacja danych, uwierzytelnianie dwuetapowe z zastosowaniem kluczy U2F, itp.).

Metody kształcenia

Wykład: wykład konwencjonalny, dyskusja

Laboratorium: gry dydaktyczne, burza mózgów, zajęcia praktyczne, ćwiczenia laboratoryjne

Projekt: metoda projektu

Efekty uczenia się i metody weryfikacji osiągania efektów uczenia się

Opis efektu	Symbole efektów	Metody weryfikacji	Forma zajęć
Potrafi dostrzec i zminimalizować zagrożenia związane z bezpieczeństwem danych w programach komputerowych, aplikacjach internetowych oraz systemach cyfrowych	• K_W19	• sprawdzian • bieżąca kontrola na zajęciach	• Laboratorium
Potrafi zabezpieczyć przesyłane dane zarówno w zakresie programów komputerowych, jak i aplikacji internetowych	• K_W18 • K_U29	• bieżąca kontrola na zajęciach • projekt	• Laboratorium • Projekt
Ma podstawową wiedzę związaną z aspektami prawnymi ochrony danych (aplikacje komputerowe, serwisy internetowe, systemy cyfrowe, karty elektroniczne, podpis cyfrowy)	• K_W18 • K_W19	• kolokwium	• Wykład
Potrafi wykorzystać istniejące algorytmy kryptograficzne do zabezpieczenia aplikacji komputerowych oraz systemów cyfrowych	• K_W18 • K_U29	• bieżąca kontrola na zajęciach • projekt	• Laboratorium • Projekt
Rozumie potrzebę ochrony systemów informatycznych, ma świadomość konieczności stosowania zabezpieczeń informatycznych w życiu codziennym (dostęp do danych elektronicznych/komputera, zastosowanie kart elektronicznych oraz podpisu elektronicznego)	• K_W18 • K_W19 • K_K03	• bieżąca kontrola na zajęciach • dyskusja • kolokwium • obserwacja i ocena aktywności na zajęciach	• Wykład • Laboratorium
Ma podstawową wiedzę związaną z ochroną i bezpieczeństwem danych w aplikacjach komputerowych (programy komputerowe), aplikacjach Internetowych (serwisy internetowe) oraz urządzeniach mobilnych	• K_W18 • K_W19	• bieżąca kontrola na zajęciach • dyskusja • kolokwium • sprawdzian	• Wykład • Laboratorium

Warunki zaliczenia

Wykład - warunkiem zaliczenia jest uzyskanie pozytywnych ocen z kolokwiów pisemnych lub ustnych przeprowadzonych co najmniej raz w semestrze

Laboratorium - warunkiem zaliczenia jest uzyskanie pozytywnych ocen ze wszystkich ćwiczeń laboratoryjnych, przewidzianych do realizacji w ramach programu laboratorium

Projekt - warunkiem zaliczenia jest uzyskanie pozytywnych ocen ze wszystkich zadań projektowych, przewidzianych do realizacji w ramach zajęć projektowych.

Składowe oceny końcowej = wykład: 30% + laboratorium: 40% + projekt: 30%

Literatura podstawowa

1. Karbowski M., Podstawy Kryptografii, Helion, Warszawa, 2021.
2. Stinson D.R., Kryptografia, WNT, Warszawa, 2005.
3. Aho A. V., Hopcroft J. E., Ullman J. D., Algorytmy i struktury danych. Helion, Warszawa, 2003.

Literatura uzupełniająca

1. Schneier B., Kryptografia dla praktyków. Protokoły, algorytmy i programy źródłowe w języku C, WNT, Warszawa, 2002.
2. Strona internetowa *https://niebezpiecznik.pl*.
3. Strona internetowa *https://zaufanatrzeciastrona.pl*
4. Mitnick K., Wozniak S., Simon W. L., Duch w sieci. Moje przygody jako najbardziej poszukiwanego hakera wszech czasów, Helion, Gliwice, 2019.
5. Mitnick K., Simon W. L., Wozniak S., Sztuka podstępu. Łamałem ludzi, nie hasła, Helion, Gliwice, 2016.

Uwagi

Zmodyfikowane przez dr hab. inż. Remigiusz Wiśniewski, prof. UZ (ostatnia modyfikacja: 19-04-2022 22:40)